

Μικρά μικρά και σπαρτιάτικα

Λέγεται ότι...

- Οι Σπαρτιάτες πολεμιστές, φορούσαν ερυθρό μανδύα, για μην διακρίνονται τα αίματα των πληγών τους και παίρνουν θάρρος οι αντίπαλοί τους.
- Οι Σπαρτιάτες, δεν ρωτούσαν πόσοι είναι οι εχθροί, αλλά που είναι.
- Κατά την περίοδο των Πελοποννησιακών Πολέμων, οι ασπίδες των Σπαρτιατών έφεραν πάνω τους το γράμμα «Λ» (Λακεδαιμόνιοι). Ήταν ένα είδος ψυχολογικού πολέμου, υπενθυμίζοντας έτσι συνεχώς στους αντιπάλους, ποιους ακριβώς πολεμούσαν (δηλαδή τους καλύτερους πολεμιστές στην Ελλάδα).
- Όταν κάποιος ρώτησε τον βασιλιά Αγησίλαο, γιατί η Σπάρτη είναι ατείχιστη, τότε αυτός, δείχνοντας τα σώματα των Λακεδαιμονίων, απάντησε: «Αυτά είναι τα τείχη των Λακεδαιμονίων!».
- Οι Σπαρτιάτες, θεωρούσαν που αυτό που τους χάριζε τη δόξα και την ελευθερία, ήταν η περιφρόνηση προς τον θάνατο.
- Στη Σπάρτη, επιτύμβιες στήλες, με αναγραφόμενο το όνομα του νεκρού, επιτρέπονταν μόνο εάν αφορούσαν πεσόντες στον πόλεμο. Στις κηδείες των Σπαρτιατών δεν υπήρχαν εκδηλώσεις πένθους και κλάματα.
- Ένας Έλληνας που δοκίμασε τον μέλανα ζωμό, είπε πως τότε κατάλαβε, «γιατί οι Σπαρτιάτες βαδίζουν με τέτοια ευχαρίστηση προς τον θάνατο...».
- Σε κάποια από τις Ολυμπιάδες, ένας γέροντας προσήλθε στο Στάδιο για να παρακολουθήσει τους αγώνες. Μάταια όμως προσπαθούσε να βρει μία θέση για να καθίσει. Μόλις πλησίασε το μέρος όπου κάθονταν οι Σπαρτιάτες, αυτοί αμέσως σηκώθηκαν από σεβασμό για να του προσφέρουν τη θέση τους. Οι υπόλοιποι

Έλληνες που βρίσκονταν εκεί γύρω επαίνεσαν του Σπαρτιάτες. Τότε ο γέροντας είπε: «Όλοι οι Έλληνες γνωρίζουν ποιο είναι το καλό. Μόνον οι Σπαρτιάτες, όμως, το πράττουν».

- Ο Λυκούργος, είχε απαγορεύσει τον καλλωπισμό. Σε όλους, γενικά, που ασχολούνταν επαγγελματικά με τον καλλωπισμό απαγόρευσε την είσοδο στη Σπάρτη, επειδή με τις επίπλαστες τέχνες τους κατέστρεφαν το πραγματικό κάλλος.

- Όταν κάποιος πρόβαλε αξίωση για εγκαθίδρυση δημοκρατίας στη Σπάρτη, ο Λυκούργος του απάντησε: «Καθιέρωσε πρώτα εσύ τη δημοκρατία στο σπίτι σου...».

- Όταν ο Λυκούργος ερωτήθηκε γιατί οι Σπαρτιάτες αγωνίζονται μόνο σε αγωνίσματα που δεν έχουν ανάταση χεριού, απάντησε: «Για να μην συνηθίσει κανείς να υποχωρεί στους κόπους».

- Σύμφωνα με τον Λυκούργο, δεν ήταν «ούτε γενναίο, ούτε σύμφωνο προς τα ελληνικά ήθη, το να σκοτώνεις ανθρώπους που υποχωρούν».

- Όταν κάποιος Σπαρτιάτης ζήτησε να μάθει για ποιον λόγο τους απαγόρευσε να πολεμούν εναντίον οχυρωμένων φρουρίων, ο Λυκούργος απάντησε: «Για να μην σκοτώνονται οι γενναιότεροί μας, από γυναίκες, ή παιδιά, ή από παρόμοιους προς αυτά ανθρώπους».

- Ο Χάρριλος, ερωτώμενος γιατί επιτρέπουν στις αδέσμευτες κοπέλες να κυκλοφορούν ακάλυπτες ενώ οι παντρεμένες με κάλυμμα στο κεφάλι, απάντησε: «Επειδή οι κοπέλες πρέπει να βρουν άνδρες, ενώ οι παντρεμένες να κρατήσουν τους άνδρες τους».

- Οι Σπαρτιάτισσες αθλούνταν ημίγυμνες ή και γυμνές, κάτι που θεωρούνταν εξαιρετικά προκλητικό στην υπόλοιπη Ελλάδα.

- Οι μάνες των Σπαρτιατών πολεμιστών, τους έδιναν την ασπίδα τους, πριν φύγουν για τον πόλεμο, λέγοντάς τους: «Ή ταν ή επί τας» (Ή θα επιστρέψεις μ' αυτήν νικητής, ή πάνω σ' αυτήν, τιμημένος νεκρός).

- Κάποιος Αθηναίος ρώτησε έναν Σπαρτιάτη: «Ποιά είναι η ποινή για όσους στη Σπάρτη απατούν τους συζύγους τους;». Ο Σπαρτιάτης αποκρίθηκε πως «πρέπει να θυσιάσουν έναν ταύρο, που όταν στέκεται στην κορυφή του Ταύγετου, πίνει νερό

στον Ευρώτα». Ο Αθηναίος απόρησε: «Μα υπάρχει τέτοιος μεγάλος ταύρος;». Για να εισπράξει την απάντηση του Σπαρτιάτη: «Γιατί, υπάρχει Σπαρτιάτης μοιχός;».

- Ένας Λάκωνας που ρωτήθηκε για ποιον λόγο τρέφει μεγάλα γένια, εκείνος απάντησε: «Για να βλέπω τις λευκές τρίχες και να μην κάνω τίποτε ανάξιο του χρώματός τους».

- Όταν κάποιος είδε σε έναν ζωγραφικό πίνακα να σφάζονται Σπαρτιάτες από Αθηναίους και έλεγε ότι είναι ανδρείοι οι Αθηναίοι, ένας Λάκωνας που έτυχε να παραβρίσκεται εκεί είπε: «Στον πίνακα».

- Όταν κάποιοι Χίοι κάποτε επισκέφτηκαν τη Σπάρτη και μετά από φαγοπότι έκαναν εμετό στο χώρο των συσκέψεων των Εφόρων και αποπάτησαν πάνω στα καθίσματα που κάθονται οι Έφοροι, στην αρχή οι Σπαρτιάτες έψαχναν να βρουν μήπως οι δράστες που ασχημόνησαν ήταν συμπολίτες τους. Όταν διαπίστωσαν ότι ήταν Χίοι, ανακοίνωσαν με κήρυκα ότι επιτρέπουν στους Χίους να ασχημονούν.

- Ένας που επισκέφτηκε τη Σπάρτη και επί πολλή ώρα έμενε όρθιος στηριζόμενος στο ένα του πόδι, είπε σε έναν Σπαρτιάτη: «Δεν πιστεύω, Λάκωνα, να μπορείς να σταθείς τόση ώρα στο ένα σου πόδι όση εγώ». Κι εκείνος απάντησε: «Εγώ όχι· μπορούν όμως όλες οι χήνες».

- Όταν κάποιοι συνάντησαν Λάκωνες σ' έναν δρόμο στην ύπαιθρο, τους είπαν: «Είστε τυχεροί, γιατί μόλις πριν από λίγο έφυγαν από εδώ οι ληστές». Κι εκείνοι απάντησαν: «Όχι, μα τον Ενυάλιο, εκείνοι ήταν τυχεροί, γιατί δεν μας συνάντησαν».

- Ένας Σπαρτιάτης που χτυπήθηκε με βέλος και ξεψυχούσε, έλεγε ότι δεν λυπάται γι' αυτό, για το ότι δηλαδή θα πεθάνει, αλλά γιατί χτυπήθηκε από δειλό τοξότη και προτού κάνει κάποιο κατόρθωμα.

- Ένας Λάκωνας, όταν είδε κάποιον να κάνει έρανο για τους θεούς, είπε ότι δεν χρειάζονται φροντίδα θεοί που είναι φτωχότεροί του.

- Όταν κάποιος επισκέφθηκε τη Σπάρτη και είδε την τιμή που απέδιδαν οι νέοι προς τους μεγαλύτερους, είπε ότι μόνο στη Σπάρτη συμφέρει να γερνά κανείς.

- Στους Σπαρτιάτες, υπήρχε η συνήθεια να μη χτυπούν την εξώπορτα, αλλά να φωνάζουν απ' έξω.

- Τον ποιητή Αρχίλοχο που επισκέφτηκε τη Σπάρτη, οι Σπαρτιάτες τον έδιωξαν αυθημερόν, διότι έμαθαν ότι υποστήριξε σε ποίημά του ότι είναι προτιμότερο να πετάει κανείς τα όπλα του στη μάχη παρά να σκοτωθεί.

- Πρώτο από τα καλά και ευχάριστα, πίστευαν ότι είχε θεσπίσει για τους πολίτες ο Λυκούργος τον άφθονο ελεύθερο χρόνο, επειδή απαγορευόταν εντελώς να κάνουν χειρωνακτικές εργασίες. Τη συσσώρευση πλούτου, που συνεπαγόταν κόπο και δυσκολίες, δεν τη χρειαζόταν κανείς καθόλου, γιατί γενικά τον πλούτο τον είχε κάνει αζήλευτο και χωρίς να προσθέτει καμμιά τιμή. Τα χωράφια τους τα καλλιεργούσαν οι Είλωτες, πληρώνοντας προσυμφωνημένη αμοιβή. Και ήταν επάρατο να μισθώνει κανείς ακριβότερα, για να καλλιεργούν έτσι (οι Είλωτες) με ευχαρίστηση, έχοντας το κέρδος τους, και οι ίδιοι να μην είναι πλεονέκτες.

- Μια Σπαρτιάτισσα που έμαθε ότι ο γιος της είχε σωθεί και είχε τραπεί σε φυγή από τους εχθρούς, του έγραφε: «Έχει διαδοθεί κακή φήμη για σένα- ή ξέπλυνε αυτήν πάραυτα ή αλλιώς χάσου». Μια άλλη Σπαρτιάτισσα που έμαθε ότι ο γιος της σκοτώθηκε στη μάχη κρατώντας δυνατά τη θέση του, είπε: «Θάψτε αυτόν και να αναπληρώσει τη θέση του ο αδελφός του».

- Όταν ένας επαίτης ζήτησε ελεημοσύνη από έναν Σπαρτιάτη, εκείνος του είπε: «Αν σου δώσω, θα ζητιανεύεις ακόμα περισσότερο. Για την κατάστασή σου αυτή, εκτός από σένα είναι υπαίτιος και αυτός που σου έδωσε πρώτος ελεημοσύνη, γιατί σε έμαθε να είσαι οκνηρός».

- Ένας Σπαρτιάτης ρώτησε τον Αγησικλή, πως κάποιος χωρίς σωματοφύλακες θα μπορούσε να ασκεί με ασφάλεια την εξουσία. Αυτός απάντησε: «Αν συμπεριφέρεται στον λαό, όπως οι γονείς στα παιδιά τους».

- Στον οινοχόο που ρώτησε τον Αγησίλαο, πόσο κρασί να προσφέρει στον κάθε συνδαιτυμόνα, αυτός απάντησε: «Αν υπάρχει πολύ κρασί, δώσε όσο ζητούν, αν όμως είναι λίγο, μοίρασε σε όλους το ίδιο».

- Όταν ο Αγησίλαος κάποτε ρωτήθηκε, μέχρι που φτάνουν τα σύνορα της Λακωνίας, αφού σήκωσε το δόρυ του, απάντησε: «Μέχρι εκεί που φτάνει αυτό εδώ».

- Στην ερώτηση, γιατί οι Σπαρτιάτες διακρίνονται περισσότερο, ο Αγησίλαος απάντησε: «Επειδή γνωρίζουν να άρχουν και να άρχονται».

- Κάποιος επαινούσε έναν ρήτορα, ο οποίος με την ευφράδεια του λόγου του, μεγαλοποιούσε μικρά και ασήμαντα πράγματα. Τότε ο Αγησίλαος είπε: «Θα θεωρούσατε σπουδαίο και έναν τσαγκάρη που θα έφτιαχνε μεγάλα παπούτσια για μικρό πόδι»;

- Όταν ο Αντίοχος ο έφορος, πληροφορήθηκε ότι ο Φίλιππος έδωσε την ύπαιθρο στους Μεσσήνιους, ρώτησε αν τους έδωσε και δύναμη να την κρατήσουν.

- Ο γιατρός Μενεκράτης, που είχε σημειώσει επιτυχίες σε κάποιες ξεγραμμένες περιπτώσεις και ονομάστηκε γι' αυτό Δίας, χρησιμοποιούσε καταχρηστικά αυτή την προσωνυμία και μάλιστα τόλμησε να στείλει επιστολή στον Αγησίλαο που (πάνω-κάτω) έγραφε: «Ο Δίας Μενεκράτης εύχεται στον Αγησίλαο να είναι καλά...». Ο Αγησίλαος χωρίς να διαβάσει τα υπόλοιπα, του έγραφε απαντητική επιστολή: «Ο βασιλιάς Αγησίλαος εύχεται στον Μενεκράτη να είναι καλά στα μυαλά του».

- Ο Αγησίλαος άκουσε κάποτε ότι οι σύμμαχοι δυσανασχετούσαν με τις συχνές εκστρατείες, καθώς συμμετείχαν λίγοι Λακεδαιμόνιοι και οι σύμμαχοι ήταν πολλοί. Θέλοντας να αποδείξει το πλήθος αυτών, διέταξε όλους τους συμμάχους να καθίσουν από το ένα μέρος ανάμεικτοι μεταξύ τους και από το άλλο χωριστά μόνοι τους οι Λακεδαιμόνιοι. Έπειτα διέταξε με κήρυκα να σηκωθούν πρώτοι οι κεραμοποιοί, και μόλις σηκώθηκαν αυτοί, διέταξε να σηκωθούν δεύτεροι οι χαλκουργοί, έπειτα οι κτίστες και στη συνέχεια οι οικοδόμοι και μετά ο καθένας που ασκούσε άλλη τέχνη. Σχεδόν είχαν σηκωθεί όλοι οι σύμμαχοι, αλλά από τους Λακεδαιμόνιους κανείς, γιατί είχε απαγορευθεί σ' αυτούς να μαθαίνουν και να ασκούν χειρωνακτική εργασία. Έτσι, γελώντας ο Αγησίλαος, είπε: «Βλέπετε, άνδρες, πόσο περισσότερους στρατιώτες, στέλνουμε εμείς στις εκστρατείες»;

- Ο Αρχίδαμος του Αγησιλάου, όταν είδε για πρώτη φορά στη Σικελία καταπελτικό μηχανήμα αναφώνησε: «Ω Ηρακλή, χάθηκε η ανδρεία του οπλίτη!».

- Στον Περίανδρο, που ήταν σπουδαίος γιατρός στην επιστήμη του και με πολύ μεγάλη φήμη, αλλά έγραφε αποτυχημένα ποιήματα, ο Αρχίδαμος του Αγησίλαου είπε: «Γιατί, Περίανδρε, αντί πετυχημένου γιατρού επιθυμείς να αποκαλείσαι αποτυχημένος ποιητής»;

- Όταν ο Αρχίδαμος του Αγησίλαου εισέβαλε στην Αρκαδία και έμαθε ότι θα βοηθούσαν τους εχθρούς οι Ηλείοι, τους έστειλε μια επιστολή που έγραφε: «Ο Αρχίδαμος προς τους Ηλείους: Καλό πράγμα η ησυχία...».

- Όταν κάποιος σοφιστής είπε ότι ο λόγος είναι το σπουδαιότερο απ' όλα, ο Άγης του Αρχίδαμου του είπε: *«Επομένως, αν εσύ δεν μιλήσεις, δεν έχεις καμιά αξία»*.
- Ο Ανάξανδρος του Ευρυκράτη, όταν κάποιος τον ρώτησε γιατί οι Σπαρτιάτες δεν συγκεντρώνουν τα χρήματα σε δημόσιο ταμείο, απάντησε: *«Για να μη διαφθαρούν οι φύλακές τους»*.
- Ο Αναξίλας, σε κάποιον που απορούσε γιατί οι Έφοροι δεν σηκώνονται από τη θέση τους μπροστά στους βασιλείς, αφού μάλιστα από εκείνους διορίζονται, απάντησε: *«Για τον ίδιο λόγο που είναι Έφοροι»*.
- Ο Σπαρτιάτης Ανδροκλείδης, ανάπηρος στο ένα του πόδι, κατατάχτηκε στους πολεμιστές κι όταν κάποιος έφεραν αντιρρήσεις, εμποδίζοντάς τον λόγω της αναπηρίας του, είπε: *«Δεν πρέπει να πολεμά κανείς τους εχθρούς τρεπόμενος σε φυγή, αλλά παραμένοντας στη θέση του»*.
- Όταν κάποιος είπε στον Ανταλκίδα ότι *«μόνοι εμείς σας διώξαμε πολλές φορές από τον Κηφισό»*, αυτός απάντησε: *«Εμείς όμως ποτέ δεν σας διώξαμε από τον Ευρώτα»*.
- Ο βασιλιάς Βρασίδης φεύγοντας σε πόλεμο, έγραψε στους Εφόρους: *«Όσα σας δηλώνω θα τα πραγματοποιήσω στον πόλεμο ή θα έχω πεθάνει»*.
- Η Αρχιλεωνίς, η μητέρα του Βρασίδα, όταν σκοτώθηκε ο γιος της και κάποιος από τους Αμφιπολίτες που έφτασαν στη Σπάρτη την επισκέφτηκαν, τους ρώτησε αν ο γιος της σκοτώθηκε πολεμώντας γενναία και αντάξια της Σπάρτης· καθώς εκείνοι τον επαινούσαν πολύ και έλεγαν ότι στις μάχες ήταν ο καλύτερος από όλους τους Λακεδαιμόνιους, εκείνη είπε: *«Ξένοι, γενναίος και ενάρτεος ήταν ο γιος μου, αλλά η Σπάρτη έχει πολλούς άνδρες ανώτερους από αυτόν»*.
- Όταν κάποιος ρώτησε τον Δημάρατο, γιατί αυτούς που ρίχνουν τις ασπίδες τους στη μάχη τούς στερούν τα πολιτικά δικαιώματα, όχι όμως και αυτούς που ρίχνουν τις περικεφαλαίες και τους θώρακες, απάντησε: *«Αυτά τα φορούν για να υπερασπισθούν τους εαυτούς τους· την ασπίδα όμως την κρατούν για να υπερασπισθούν τον κοινό στρατιωτικό τους σχηματισμό»*.
- Ερωτώμενος ο Δημάρατος γιατί ζει εξόριστος από τη Σπάρτη, ενώ είναι βασιλιάς, απάντησε: *«Γιατί οι νόμοι της είναι ανώτεροι από τους βασιλείς»*.
- Ο Ευαδαμίδης, βλέποντας τον Ξενοκράτη σε μεγάλη ηλικία, ρώτησε ποιος είναι

αυτός και του απάντησαν ότι είναι ένας σοφός που διερευνά την αρετή. Τότε είπε: *«Και πότε θα την χρησιμοποιήσει αν ακόμα την αναζητεί;»*.

- Ο ναύαρχος Καλλικρατίδας, όταν οι φίλοι του Λύσανδρου απαιτούσαν να επιτρέψει σ' αυτούς να σκοτώσουν από έναν εχθρό και να πάρουν από πενήντα τάλαντα, αν και είχε μεγάλη ανάγκη από χρήματα για τρόφιμα για τους ναύτες του, δεν το επέτρεψε. Και ο Κλέανδρος, σύμβουλός του, είπε: *«Εγώ, αν ήμουν στη θέση σου, θα τα έπαιρνα»*. Και εκείνος απάντησε: *«Και εγώ θα τα έπαιρνα, αν ήμουν στη θέση σου»*.

- Κατά τη ναυμαχία των Αργινουσών, το 406 π.Χ., ενώ η έκβαση ήταν αρνητική για τους Σπαρτιάτες, κάποιος πρότεινε στον ναύαρχο Καλλικρατίδα να φύγει για να σωθεί. Αυτός τότε απάντησε: *«Χρέος μου είναι να ακολουθήσω τον νόμο: Να νικήσω ή να πεθάνω. Πεθαίνοντας, η Σπάρτη δεν θα ζημιωθεί, ενώ αν υποχωρήσω θα ταπεινωθεί»*.

- Κάποιος σοφιστής που μιλούσε για ανδρεία, έκανε τον Κλεομένη να γελάσει, κάτι που ενόχλησε τον σοφιστή. Τότε ο Κλεομένης του είπε: *«Μην ενοχλείσαι... Το ίδιο θα έκανα κι αν ένα χελιδόνη μιλούσε γι' αυτήν. Αν μιλούσε όμως ο αετός, θα επικρατούσε απόλυτη σιωπή...»*.

- Ο Λεωτυχίδης, όταν κάποιος τον ρώτησε να μάθει για ποιόν λόγο οι Σπαρτιάτες πίνουν λίγο κρασί, απάντησε: *«Για να μην αποφασίζουν άλλοι για μας, αλλά εμείς για τους άλλους»*.

- Όταν σε μια πόρτα τυλίχθηκε γύρω από το κλειδί ένα φίδι και οι μάντιες έλεγαν στον βασιλιά Λεωτυχίδη του Αρίστωνα ότι είναι παράξενο σημάδι, αυτός απάντησε: *«Θα ήταν παράξενο σημάδι, αν το κλειδί τυλίγονταν γύρω από το φίδι»*.

- Προς τον Φίλιππο, τον ιερέα του Ορφέα, που ήταν πάμπτωχος και έλεγε ότι όσοι είχαν μνηθεί απ' αυτόν θα ζούσαν ευτυχισμένοι μετά το τέλος της ζωής τους, ο Λεωτυχίδης του Αρίστωνα του είπε: *«Γιατί λοιπόν, ανόητε, δεν πεθαίνεις, για να παύσεις να θρηνείς τη δυστυχία και τη φτώχεια σου;»*.

- Κάποιος Σπαρτιάτης σε μια μάχη, έχοντας υψώσει το ξίφος του να το καταφέρει εναντίον ενός εχθρού, μόλις δόθηκε το σύνθημα παύσης της μάχης, δεν ολοκλήρωσε το χτύπημα. Όταν κάποιος τον ρώτησε γιατί δεν σκότωσε τον εχθρό, ενώ τον είχε του χεριού του, απάντησε: *«Διότι καλύτερο από το να σκοτώνεις είναι να υπακούς στον αρχηγό»*.

- Σ' έναν Λάκωνα που έχανε στην πάλη κατά τη διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων, κάποιος του είπε: «Ο αντίπαλός σου, Λάκωνα, αποδείχτηκε ανώτερος από σένα» Κι εκείνος απάντησε: «Όχι ανώτερος, αλλά καλύτερος στην τέχνη της πάλης».
- Σε κάποιους Θηβαίους που έφερναν ζωηρές αντιρρήσεις για κάποιο θέμα, οι Σπαρτιάτες είπαν: «Πρέπει, ή να χαμηλώσετε τους τόνους, ή να έχετε ισχυρότερη πολεμική δύναμη».
- Κάποιος, ρώτησε έναν Σπαρτιάτη: «Γιατί έχετε μικρά τα ξίφη σας;». Κι ο Σπαρτιάτης απάντησε: «Για να πολεμάμε τους εχθρούς από κοντά».
- Επειδή ο Πίνδαρος έγραψε ότι, «στήριγμα της Ελλάδος είναι η Αθήνα», ένας Σπαρτιάτης παρατήρησε: «Αν η Ελλάδα ακουμπούσε σε τέτοιο στήριγμα, θα είχε γκρεμισθεί».
- Κάποιος Σπαρτιάτης ρωτήθηκε για κάτι και απάντησε αρνητικά κι όταν εκείνος που τον είχε ρωτήσει του είπε ότι ψεύδεται, του απάντησε: «Βλέπεις λοιπόν ότι είσαι ανόητος, αφού ρωτάς για πράγματα που γνωρίζεις;».
- Κάποτε επισκέφτηκαν Λάκωνες πρεσβευτές τον τύραννο Λύγδαμη, κι επειδή εκείνος, προσπαθώντας να τους αποφύγει, ανέβαλλε πολλές φορές τη συνάντηση, και τελικά κάποιος είπε σ' αυτούς ότι ο τύραννος είναι ασθενής, οι πρέσβεις του απάντησαν: «Πες σ' αυτόν ότι, μα τους θεούς, δεν ήλθαμε να παλέψουμε μαζί του αλλά να συζητήσουμε».
- Όταν ένας Λάκωνας είχε πιαστεί αιχμάλωτος σε πόλεμο και τον πουλούσαν, την ώρα που ο κήρυκας διαλαλούσε «πουλάω δούλο», εκείνος του έκλεισε το στόμα λέγοντάς του: «Λέγε ότι πουλάς αιχμάλωτο».
- Ένας Σπαρτιάτης με πρόβλημα όρασης που ήθελε να πάει στον πόλεμο, ρωτήθηκε από κάποιον: «Που πας σ' αυτήν την κατάσταση και τί νομίζεις ότι θα πετύχεις;». Αυτός τότε απάντησε: «Ακόμη κι αν δεν πετύχω τίποτε άλλο, σίγουρα θα στομώσω το ξίφος του εχθρού».
- Οι Λακεδαιμόνιοι Βούλης και Σπέρχης πήγαν εθελοντικά στο βασιλιά των Περσών Ξέρξη για να τους επιβληθεί τιμωρία, που όφειλε η Σπάρτη σύμφωνα με κάποιον χρησμό, διότι σκότωσαν τους κήρυκες που είχαν σταλεί από τον Πέρση βασιλιά σ' αυτούς. Αφού παρουσιάστηκαν στον Ξέρξη, του ζητούσαν να τους

σκοτώσει με όποιον τρόπο θέλει για εξιλέωση των Λακεδαιμονίων. Κι όταν εκείνος, κατάπληκτος, τους άφησε ελεύθερους και πρότεινε σ' αυτούς να μείνουν κοντά του, είπαν: «Και πώς θα μπορούσαμε να ζήσουμε εδώ, εγκαταλείποντας την πατρίδα και τους νόμους και εκείνους τους ανθρώπους, για χάρη των οποίων διανύσαμε τόσο δρόμο για να πεθάνουμε;». Καθώς τους παρακαλούσε επίμονα και ο στρατηγός Ίνδαρος και υποσχόταν σ' αυτούς ότι θα τύχουν ίση τιμή με τους πιο στενούς φίλους του βασιλιά, του απάντησαν: «Μας δίνεις την εντύπωση ότι αγνοείς πόσο σπουδαίο πράγμα είναι η ελευθερία, την οποία κανένας συνετός άνθρωπος δεν θα αντάλλαζε με τη βασιλεία των Περσών».

- Όταν οι Έφοροι παρατήρησαν ότι ο Λεωνίδας εκστρατεύει με λίγους άνδρες (μόλις 300) για τις Θερμοπύλες, αυτός απάντησε: «Δεν χρειάζονται περισσότεροι για την μάχη που πάμε». Καθώς πάλι εκείνοι του είπαν, «Μήπως έχεις κάτι άλλο εκτός από το να αποκλείσεις τα περάσματα;», εκείνος τους είπε: «Φαινομενικά, αλλά ουσιαστικά πάω να πεθάνω υπέρ των Ελλήνων».

- Ένας στρατιώτης, πληροφόρησε τον Λεωνίδα, ότι είναι κοντά οι εχθροί. Εκείνος τότε είπε: «Επομένως, κι εμείς είμαστε κοντά τους».

- Στην ερώτηση, γιατί οι άριστοι προτιμούν τον ένδοξο θάνατο αντί για την άδοξη ζωή, ο Λεωνίδας απάντησε: «Γιατί, το δεύτερο το θεωρούν κάτι το φυσικό, ενώ το πρώτο είναι προσωπική επιλογή τους».

- Όταν ο Ξέρξης προσπάθησε να δελεάσει τον Λεωνίδα, δίνοντάς του την εξουσία της Ελλάδος με αντάλλαγμα την υποταγή του, εκείνος απάντησε: «Για μένα είναι πολύ ανώτερος ο θάνατος για την υπεράσπιση της Ελλάδος, από το να γίνω μονάρχης στους ομοφύλους μου».

- Ο Λεωνίδας, στην απαίτηση του Ξέρξη, να παραδώσει τα όπλα, απάντησε περήφανα: «Μολών λαβέ!» («Έλα να τα πάρεις» -ή ακριβέστερα, «αφού έρθεις, πάρ' τα»).

- Στην απειλή των Περσών, ότι η πυκνότητα των βελών τους θα σκεπάσει τον ήλιο, ο Σπαρτιάτης Διηνέκης απάντησε ειρωνικά: «Καλύτερα. Θα πολεμήσουμε υπό σκιάν».

- Ο Λεωνίδας, την τελευταία μέρα πριν την αποφασιστική μάχη των Θερμοπυλών, σύστησε σε Σπαρτιάτες και Θεσπιείς να φάνε ελαφρά για να μην δυσκολευτούν στη μάχη. «Απόψε θα δειπνήσουμε πλουσιοπάροχα στα βασίλεια του Πλούτωνος»,

τους είπε με αυτοσαρκασμό.

- Η Γοργώ, η σύζυγος του Λεωνίδα, όταν κάποια φιλοξενούμενη φίλη είπε προς αυτήν ότι «μόνο εσείς οι Σπαρτιάτισσες κυβερνάτε τους άνδρες», απάντησε: «Γιατί μόνο εμείς γεννάμε άνδρες».

- Πληροφορούμενος ο Σπαρτιάτης Λόχαγος τον θάνατο του γιου του, απάντησε: «Πάντα γνώριζα ότι ήταν θνητός και όφειλε να πεθάνει..».

- Στην ερώτηση ποιο πολίτευμα είναι καλό, ο Λύσανδρος απάντησε: «Αυτό που ανταμείβει τους γενναίους και τους δειλούς όπως τους αξίζει».

- Βλέποντας τους Βοιωτούς να αμφιταλαντεύονται να θα του επιτρέψουν τη διέλευση όταν περνούσε από τη χώρα τους, ο Λύσανδρος έστειλε ανθρώπους του ζητώντας να μάθει αν θα περάσει μέσα από τα εδάφη τους με όρθια ή πλαγιαστά τα δόρατα.

- Όταν ο Λύσανδρος πήγε στη Σαμοθράκη για χρησμό, ο ιερέας του ζήτησε να πει ποια ήταν η πλέον παράνομη πράξη που είχε κάνει στη ζωή του. Ο Λύσανδρος ρώτησε τότε: «Πρέπει να κάνω αυτό, επειδή το ζητάς εσύ ή οι θεοί;». Κι όταν εκείνος απάντησε ότι «το απαιτούν οι θεοί», είπε: «Βγες εσύ έξω από τον ναό και, αν με ρωτήσουν οι θεοί, θα το πω σ' εκείνους».

- Ο Πολυκρατίδας, όταν κάποτε μαζί με άλλους πήγε ως πρεσβευτής στους στρατηγούς του Πέρση βασιλιά, στην ερώτηση αυτών αν έχουν πάει με δική τους πρωτοβουλία ή με δημόσια απόφαση, απάντησε: «Αν πετύχουμε στην αποστολή μας, ήλθαμε με δημόσια απόφαση, αλλιώς, ήλθαμε με δική μας πρωτοβουλία».

- Όταν ο Πεδάριτος πληροφορήθηκε ότι οι εχθροί είναι πολυάριθμοι, είπε: «Ωραία, γιατί θα γίνουμε ενδοξότεροι, σκοτώνοντας περισσότερους».

- Το 338 π.Χ., μετά τη μάχη της Χαιρώνειας, ο Φίλιππος Β' της Μακεδονίας ξεκίνησε μια θριαμβευτική πορεία στις πόλεις της νοτίου Ελλάδος για να εδραιώσει την πανελλήνια συμμαχία κατά των Περσών. Οι Σπαρτιάτες δεν του επέτρεψαν να μπει στην πόλη τους. Τότε ο Φίλιππος τους διεμήνυσε πως αν κυριεύσει την πατρίδα τους, δεν θα πρέπει να περιμένουν κανένα έλεος. Και οι Σπαρτιάτες του απάντησαν λακωνικά, με μία μόνο λέξη: «Αν».

- Όταν ο Φίλιππος κάλεσε τους Σπαρτιάτες να επιλέξουν τι από τα δύο θέλουν, να μπει στην πόλη τους ως φίλος ή ως εχθρός, αυτοί απάντησαν: «Ουδέτερον» (Ούτε

το ένα, ούτε το άλλο).

- Το 336 π.Χ. ο Μέγας Αλέξανδρος συγκάλεσε στην Κόρινθο συνέδριο για να αναγνωριστεί ως στρατηγός-αυτοκράτωρ για την εκστρατεία εναντίον των Περσών. Οι Σπαρτιάτες αρνήθηκαν, λέγοντας: «Οι Λακεδαιμόνιοι έχουν μάθει να ηγούνται των Ελλήνων και όχι να τους ακολουθούν».

Πηγή: «Λακωνικά αποφθέγματα» (Πλούταρχος).